

Posudek bakalářské práce

Autorka práce a studijní obor: Barbora Melmerová, bohemistika

Název práce: Analýza písňových textů zpěvníku Kancionálník neb Písně katolické (1639)

Vedoucí bakalářské práce: Marie Škarpová

HODNOCENÉ ASPEKTY PRÁCE		A	B	C	N	NN
1	Samostatnost zpracování, porozumění problematice, originalita práce			x		
2	Formulace cílů práce a jejich splnění		x			
3	Koncepce a struktura práce (úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)		x			
4	Práce s literaturou/ s prameny (stav bádání, využití databází, práce s cizojazyčnou literaturou, interpretace a kritická reflexe textů, výběr a úplnost pramenné databáze, její kritika a interpretace)			x		
5	Adekvátnost použitých metod a jejich aplikace		x			
6	Formulace závěrů, příp. výsledky výzkumu			x		
7	Formální stránka práce (grafická úprava, jazyková a stylistická úroveň)		x			
8	Formální stránka práce (citační praxe a bibliografické odkazy)	x				

A = výborně	B = velmi dobře	C = dobře	N = nelze hodnotit	NN= nevyhověl/a

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Jako téma bakalářské práce si Barbora Melmerová zvolila analýzu písňových textů v anonymním zpěvníku *Kancionálník neb Písně katolické*, který vydala z iniciativy jezuitské klatovské koleje pražská Jezuitská tiskárna r. 1639. Protože jde o kancionál dosud edičně nepřístupný, byla B. Melmerová nucena pracovat s původním vydáním z první poloviny 17. století, na jehož základě vytvořila soupis písňového repertoáru a pokusila se za pomoci hymnografických soupisů a databází o jeho datační kritiku (viz zejména přílohy bakalářské práce) a interpretaci takto získaných výsledků.

Toto vše si rozhodně zaslouží ocenění. Zároveň ovšem nutno přiznat, že pečlivější práce s databázemi a soupisovými pomůckami by pomohla vyřešit nejednu nesrovnalost, která bohužel v bakalářské práci zůstala: např. otázku, zda píseň z *Kancionálníku* s incipitem *Ó všemohoucí Bože, když se kladem do lože* je textovým variantem písně *Ó všemohoucí Bože, buď přítomen u lože* z kancionálu Polona Pelčického (s. 30), lze zodpovědět prostým nahlédnutím do Pelčického zpěvníku, který je snadno dostupný v digitální databázi *Melodiarium hymnologicum Bohemiae*; podobně snadno lze ověřit, že píseň z *Kancionálníku* s incipitem *Vítej Pane Jesu Kriste, narozený z Panny čisté* se s písní z Michnovy *České mariánské muziky* shoduje jen v úvodním dvojverší (Michnův kancionál je dobře dostupný v několika novodobých edicích), a tedy že tvrzení (s. 34), že Michna tuto píseň z *Kancionálníku* převzal, je bohužel chybné, resp. nepřesné.

Pečlivější propracování by si zasloužily rovněž úvodní části bakalářské práce. Z nich je zřejmé, že B. Melmerová čerpala přednostně z kompendií a syntéz, a stranou tak bohužel zůstala důležitá literatura

monografického charakteru, např. monografie o Jezuitské tiskárně od M. Koldové z r. 2005, recentní hymnologické práce J. Malury (monografie z r. 2010 aj.), V. Maňase, J. Ivánka a K. Smyčkové ad., speciální literatura zaměřená na vztah liturgického roku a kancionálového repertoáru (studie J. Sehnala, E. Baťové ad.).

Již tyto skutečnosti naznačily určité slabé místo bakalářské práce B. Melmerové. Jednak časová tíseň při jejím dokončování, jednak zdráhání se autorky své téma v průběhu psaní jakkoli konzultovat ve svém důsledku zapříčinily, že mnohé z časově náročné heuristické práce vlastně nebylo využito; obdobně ani poznatky načerpané ze sekundární literatury bohužel B. Melmerová nedokázala vždy plně zužitkovat v analytické části práce.

Tak např. B. Melmerová sice konstatuje, že „největší část písní *Kancionálů* má původ zřejmě v šestnáctém století, zvláště pak v jeho první polovině“ (s. 29), ale této skutečnosti, tj. tomu, že podstatná část repertoáru tohoto vyhraněně katolicky profilovaného zpěvníku je nekatolického původu, nevěnuje žádnou pozornost, resp. zmiňuje sice, že analýzu písní *Kancionálů* z hlediska jejich konfesijního původu už provedla M.-E. Ducreuxová (s. 30), ovšem na výsledky této analýzy a především na to, jaký mají význam pro poznávání způsobů recepce nekatolické literatury v době „plošné“ rekatolizace českých zemí, nijak neupozorňuje. Obdobně sice připomíná historii Jezuitské tiskárny i historii české kancionálové produkce raného novověku, ale stranou její pozornosti zcela zůstala skutečnost, že právě *Kancionálů* představuje zřejmě první hymnografické dílo vzešlé z této tiskárny.

Pro bakalářskou práci B. Melmerové je příznačné až sveřepé setrvání u prvotního zadání práce (tj. otázky, zda *Kancionálů* obsahuje pouze repertoár převzatý z předchozí hymnografické produkce, nebo zda se v něm některé písně objevily poprvé), přestože její autorka nabízí – a to spíše jen bezděčně, takřkajíc mezi řádky – jiná, pro hymnologii snad ještě zajímavější témata, která by si zasloužila důkladnější zmínku. Viz např. skutečnost, že v době, kdy výhradním liturgickým jazykem katolické církve stále byla latina, byl do tohoto výhradně katolicky profilovaného zpěvníku zařazen dokonce celý oddíl *Písně ke mši svaté* obsahující výhradně texty v češtině (zároveň bylo možné k této problematice využít speciální literaturu – viz např. práce J. Sehnala a K. Smyčkové), nebo specifika (záměrného?) tematického omezení u hagiografických písní *Kancionálů*, jež vyvstanou zejména při srovnání s jinými českými katolickými kancionály konce 16. století a první poloviny 17. století (např. jen s kancionálem Š. Lomnického a zpěvníkem J. Rozenpluta, které jsou oba kompletně dostupné v databázi *Melodiarium hymnologicum Bohemiae*).

Navzdory výše uvedeným připomínkám bakalářskou práci **doporučuji** k obhajobě a především pro její náročnou fázi heuristickou navrhuji hodnotit ji jako **velmi dobrou**.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

V Českých Budějovicích 16. srpna 2016

podpis vedoucí bakalářské práce

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl